

MAATALOUSYRITTÄJÄN TULOJAKAUTUMA JANAKKALAN KUNNASSA

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala, syksy 2013

Marko Salonen

Mustiala
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Maatilatalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Marko Salonen	Vuosi 2013
Työn nimi	Maatalousyrittäjän tulojakautuma Janakkalan kunnassa	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää janakkalalaisten maatalousyrittäjien tulojakautumaa. Samalla tarkoituksena oli selvittää maatalousyrittäjien tulevaisuuden visioita, muun muassa, miten pitää maatilaa elinkelpoisena yksikkönä. Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana oli Maaseutupalveluyksikkö Häme Janakkalasta.

Janakkalalaisille viljelijöille lähetettiin kesäkuussa 2013 kyselylomake, jossa kysyttiin viljelijöiden tulojakautumaa ja sen muodostumista. Tarkoituksena oli myös selvittää, millainen tilan tulotason pitäisi olla, jotta se voisi tuottaa ainakin yhdelle viljelijäperheen jäsenelle keskipalkkaa vastaavan tulon.

Tehty kysely lähetettiin tallennusilmoitusten yhteydessä viljelijöille. Kaikkiaan kyselyitä lähetettiin 269 kappaletta ja niistä palautui 83. Vastausprosentin jäädessä 31:een voidaan tutkimusta pitää kuitenkin suuntaa antavana.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että janakkalalainen maanviljely myötäilee koko Etelä-Suomen maanviljelyn tasoa, eli Janakkala on viljanviljelypainotteinen kunta. Kyselyssä kävi myös ilmi, että maatalous on erittäin heikolla pohjalla taloudellisesti. Peltopinta-alan kasvattaminen oli monen maatalousyrittäjän ajatuksissa, vaikkakin peltohehtaarin hinta on suhteettoman korkea viljelytuottoon nähden.

Avainsanat Janakkala, tulojakautuma ja kehittäminen

Sivut 26 s. + liitteet 10 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Agriculture Option

Author	Marko Salonen	Year 2013
Subject of Bachelor's thesis	The income distribution of farmers of Janakkala	

ABSTRACT

In this study the income distribution of farmers of Janakkala was investigated. The other aim was to find out visions about the future, among other things how to keep their farms viable. The commissioner of this study was Maaseutupalveluysikkö Häme Janakkala (The Countryside Service Unit Häme Janakkala).

The farmers of Janakkala were sent a questionnaire in June 2013. In the questionnaire were asked about the farmers of Janakkala income distribution. There was also a purpose to find out, what the income of a farm should be, so it would be enough to provide at least for one person of the farmer's family a wage as big as an average wage in Finland in general.

The questionnaires were sent to the farmers at the same time with the announcements of recording the data for farming subsidies. 269 questionnaires were sent and 83 of them were sent back. Because the response was 31 % the study may be as an approximate.

The study showed that the farming at Janakkala is similar to the farming in general in southern parts Finland. In other words the farming at Janakkala is mainly growing corn. The study as well pointed out that the farming is financially at a very weak level. Many farmers would like to buy or rent more fields. However the prices of the fields are far too expensive compared with the income of farming business.

Keywords Janakkala, a distribution of an income and developing

Pages 26 p. + appendices 10 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	JANAKKALAN KUNTA	2
2.1	Yleistä.....	2
2.2	Teollisuus.....	2
2.3	Maatalous ja maatilojen määrä	3
2.4	Tuotantosuunnat Janakkalassa	4
3	TULOJAKAUTUMA MAATALOUDESSA	6
3.1	Maatalouden tulo.....	6
3.2	Tilan ulkopuoliset tulot	6
3.3	Urakointi.....	7
3.4	Monialaiset tilat	7
3.5	Maatalousyrittäjien ikäjakauma	8
3.6	Maatilojen investointituet	9
4	TUTKIMUS.....	10
4.1	Tutkimuksen tarkoitus	10
4.2	Tutkimuksen tavoitteet	10
4.3	Tutkimuksen toteutus	11
5	TULOKSET.....	11
5.1	Maatalousyrittäjien ikä	11
5.2	Tilan päätuotantosuunta	12
5.3	Pelto- ja metsäpinta-ala tilalla.....	12
5.3.1	Oma peltopinta-ala.....	13
5.3.2	Ulkopuoliselta vuokrattua peltoa.....	13
5.3.3	Ulkopuoliselle vuokrattua peltoa.....	14
5.3.4	Oma metsäala	14
5.4	Sukupolvenvaihdos	15
5.5	Maatalousyrittäjien tulojakautuma ja työhön käytetyt tunnit vuoden aikana....	15
5.5.1	Maatalousyrittäjän verotettava bruttotulo	15
5.5.2	Maatalousyrittäjän työtunnit	16
5.6	Urakointipalvelut	17
5.6.1	Urakointipalveluiden käyttö maatiloilla	17
5.6.2	Käytetyt urakointipalvelut	18
5.6.3	Urakointipalveluiden tarjoaminen	18
5.6.4	Tarjotut urakointipalvelut	19
5.7	Maatilan työvoima	20
5.7.1	Tilan ulkopuolella töissä käynti	20

5.7.2	Osallistuminen tilan töihin	20
5.7.3	Tilalla käytetty vieras työvoima	21
5.8	Tilan kehittäminen	21
5.8.1	Tilan kehittäminen Janakkalassa	21
5.8.2	Tilan koneiden hankinta	23
5.8.3	Tilan metsäkoneiden hankinta	24
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	25
7	POHDINTA	25
	LÄHTEET	27

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Kysymyslomake

1 JOHDANTO

Janakkalan kunta sijaitsee Kanta-Hämeen ytimessä, Hämeenlinnan ja Riihimäen välissä, pääradan ja moottoritien varrella. Janakkalan kunnassa on lähes 17 000 asukasta. Janakkalan pinta-ala on 586 km², joista vesistöä 37 km². Peltopinta-alaa on noin 13 000 hehtaaria ja metsää Janakkalan kunnassa on noin 12 000 hehtaaria. Metsäalaa omistavat yksityisten metsänomistajien lisäksi seurakunta, kunta, metsähallitus sekä eri yhtiöt.

Tämän opinnäytetyön aihe kiinnosti sekä toimeksiantajaa että toteuttajaa, koska tällaista tutkimusta ei ole aikaisemmin tehty Janakkalan kunnassa. Näin maatalousyrittäjän näkökulmasta tutkimuksessa kiinnosti ennen kaikkea se, millainen tila pystyy taloudellisesti toimimaan ilman ulkopuolista tulonlähdetä.

Tämän opinnäytetyön tilasi Maaseutupalveluyksikkö Häme, joka hoitaa Janakkalan kunnan maaseutuasioiden lisäksi varsinaisen Hämeenlinnan ja Hämeenlinnan liitoskuntien Lammin, Hauhon, Rengon ja Kalvolan sekä Hattulan, Hausjärven, Riihimäen ja Lopen maatalousasiat. Kaiken kaikkiaan maataloja kyseisen organisaation alueella on lähes 2500. Opinnäytetyön toimeksiantaja halusi rajata kyselytutkimuksen koskemaan ainoastaan Janakkalan alueen maatalousyrittäjiä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten Janakkalan kunnan alueella olevien maatilojen tulot jakautuvat varsinaisiin maatalouden tuloihin, metsätuloihin, urakoinneista tai muista sivuelinkeinoista saatuihin tuloihin sekä muualta tienattuihin palkkatuloihin. Tarkoituksena oli myös selvittää, minkä kokoinen tila tällä hetkellä riittää elättämään edes yhden perheenjäsenen ilman tilan ulkopuolisia tuloja.

Tarkoituksena oli myös saada selville, millaisia tulevaisuuden visioita janakkalalaisilla maatalousyrittäjillä on tilan kehittämisen suhteen tai millaisia investointeja he aikovat tehdä. Tutkimuksessa kysyttiin muun muassa, onko viiden vuoden sisällä suunnitelmissa rakentamista, pinta-alan kasvattamista, pellon parannusta tai konehankintoja. Samalla kysyttiin myös sitä, onko tilalla aikomuksena tehdä viiden vuoden sisällä sukupolvenvaihdos.

Tutkimuksella haluttiin myös selvittää, minkä verran eri tuotantosuuntia edustavia tiloja tällä hetkellä on ja kuinka paljon maatilalla kuluu työtunteja tilan töihin vuositasona. Samalla tutkittiin, kuinka monet tilat suorittavat urakointeja ja kuinka monet tilat vastaavasti tilaavat muilta urakointipalveluja. Tutkimuslomakkeessa kysyttiin lisäksi omien sekä vuokrattujen pelto- ja metsähehtaarien määrä, käydäänkö tilalta vakituisesti muualla palkkatyössä ja osallistuuko muualla palkkatyössä käyvä perheenjäsen tilan töihin omien töittensä ohessa.

2 JANAKKALAN KUNTA

2.1 Yleistä

Janakkalan kunta sijaitsee (Kuva 1) Kanta-Hämeen ytimessä, Hämeenlinnan ja Riihimäen välissä. Se on perustettu vuonna 1866. Janakkalan kunnan päätaajamat ovat Turenki ja Tervakoski. Turengissa on noin 7 350 asukasta. Turengin keskustasta on 15 kilometriä matkaa Hämeenlinnan kaupungin keskusta. Tervakoskella asuu noin 4 050 asukasta. Tervakoskelta on noin kymmenen kilometriä Riihimäen keskusta. Janakkalan kunnan halki kulkee Helsinki-Tampere moottoritie sekä rautatie Helsingistä Tampereelle. (Janakkalan kunta 2013.)

Kuva 1. Janakkalan kunnan sijainti

2.2 Teollisuus

Janakkalan kunnan suurimmat työnantajat ovat Janakkalan kunnan lisäksi, Kii-pula-säätiö, Valio Oy, Suomen Nestle Oy, Tervakoski Oy sekä Kolmeks Oy. Tunnettuja vapaa-ajan viettopaikkoja ovat lapsiperheille tuttu Puuhamaa sekä Kalpalinnan hiihtokeskus. (Janakkalan kunta 2013.)

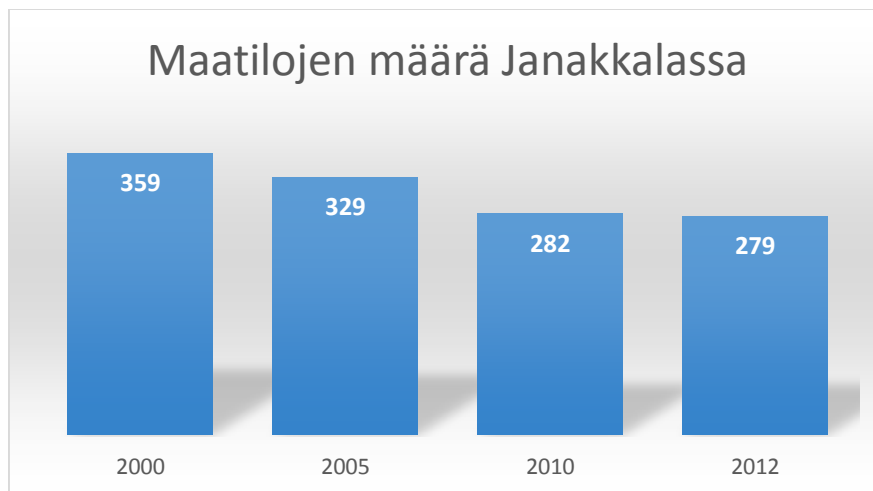
Janakkalasta on hyvät kulkuyhteydet sekä pohjoiseen että etelän suuntaan. Tämän vuoksi esimerkiksi Turengista kuljetaan paljon junalla tai autolla töihin pääkaupunkiseudulle ja Tampereen suuntaan. Janakkalan logistinen sijainti on erinomainen, koska Helsinkiin, Tampereelle ja Lahteen on noin tunnin ajomatka, Turkuun hieman pidempi. Todennäköistä on, että Janakkalan hyvä logistinen sijainti on vaikuttanut Lidlin keskusvaraston sijoittamiseen Janakkalan Rastikankaan teollisuusalueelle, moottoritien tuntumaan. (Janakkalan kunta 2013.)

2.3 Maatalous ja maatilojen määrä

Janakkalassa peltopinta-alaa on noin 13 000 hehtaaria ja metsää noin 12 000 hehtaaria. (Janakkala 2013.). Maataloutta harjoittavia tiloja on 269 Janakkalan kunnan alueella. (IACS 2013.) Keskimääräinen tilan koko on peltopinta-alan perusteella 48 hehtaaria ja metsäpinta-alan perusteella tilan keskimääräinen koko on 44 hehtaaria. (IACS 2013.)

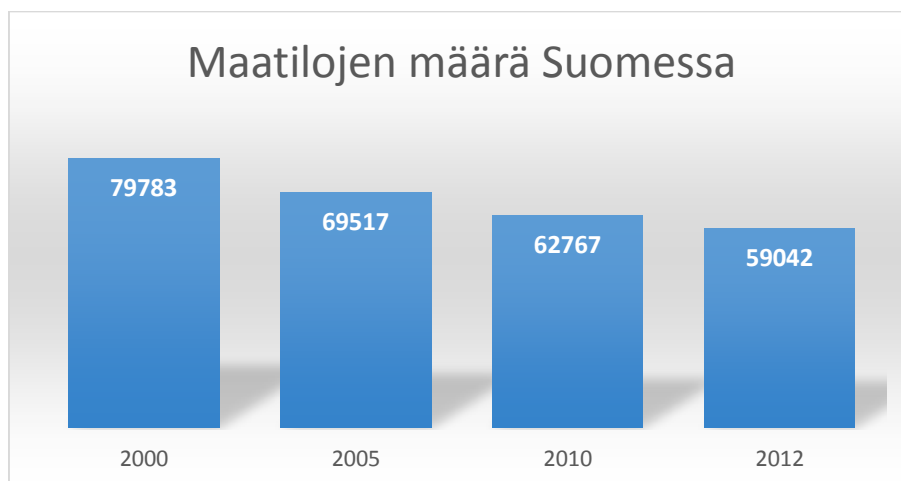
Janakkalassa maatilojen määrä on pudonnut 2000-luvulla tasaisesti, (Kuvio 1.) kun taas jäljelle jääneiden tilojen koko on kasvanut. Vallitseva maatalouspolitiikka suosii suuria tiloja, koska valtaosa tilojen tuloista tulee maataloustuista, joita maksetaan hehtaarien mukaan. Tämä on kannustanut kasvattamaan tilan pellohehtaareja ja investoimaan tiloihin, pienten tilojen näivettyessä pois. (Rannikko 2000.) Tällainen kehityssuunta on johtanut siihen, että pellohehtaarin hinta on erittäin korkealla tasolla. (Maaseudun Tulevaisuus 4.4.2012, 11 ja 9.9.2013, 3.)

Alla olevasta taulukosta näkee kuinka maatilojen lukumäärä on tasaisesti pienentynyt Janakkalassa vuodesta 2000 vuoteen 2012. (IACS 2012.)

Kuvio 1 Maatilojen muutos Janakkalassa. (IACS 2012.)

Maatilojen määrä Suomessa on vähentynyt tasaisesti 2000 luvulta (maataloustilastot 2009).

Kuvio 2. Maatilojen muutos Suomessa (Maataloustilastot 2009.)

2.4 Tuotantosuunnat Janakkalassa

Janakkalan tiloista selvä enemmistö on viljajaloja. Turengin sokeritehtaan lopetettua vuonna 1998 Janakkalassa viljanviljely kasvoi selvästi. Syynä tähän oli sokerijuurikkaan viljelyn voimakas vähentyminen ja liian pitkät kuljetusmatkat Säkylän tai Salon sokeritehtaille. Samaan aikaan Janakkalassa teolliset työpaikat vähenivät. Tällä hetkellä entisissä sokeritehtaan tiloissa toimii potkuritehdas (Tevo Oy) sekä pellettitehdas (Vapo Oy). Samalla alueella toimii kuitenkin edelleen myös Tume-Agri Oy, joka valmistaa maatalouskoneita sekä kottimaan markkinoille että ulkomaan vientiin.

Tuotantosuunnat maataloilla Janakkalassa ovat pysyneet melko samanlaisina koko 2000-luvun (taulukko 1). Tilojen lopetettua on tilojen lukumäärä toki pienentynyt. Eniten lopettaneita tiloja ovat viljajalat. Lopettaneiden tilojen joukossa on ollut myös kaksi lypsykarjatilaa. Hevostalous on pysynyt ennallaan vuodesta 2000.

Vertailtaessa kotieläintuotantoa on tässä kategoriassa vähennystä tapahtunut selvästi eniten. (Maataloustilastot 2013.) Lypsykarjatalouden ja sikatalouden osuus on vähentynyt yli puolella vuodesta 2000.

Taulukko 1. Tuotantosuunnat Janakkalassa (IACS 2013)

	2000	2005	2010	2013
Lypsykarjatalous	21	22	22	19
Muu nautakarjatalous	12	12	12	11
Sikatalous	3	3	3	3
Lammastalous	1	1	1	1
Hevostalous	13	14	14	13
Viljanviljely	190	188	155	155
Erikoiskasvintuotanto	69	69	58	58
Puutarhakasvit	10	10	10	8
Muu kasvin tuotanto	10	10	9	9

Taulukko 2. Tuotantosuunnat Suomessa (Maataloustilastot 2012)

	2000	2005	2010	2012
Lypsykarjatalous	22913	16495	11256	9781
Muu nautakarjatalous	5349	4508	3861	3540
Sikatalous	4316	3165	2052	1712
Lammastalous	890	779	764	685
Hevostalous	2080	2111	2168	1796
Viljanviljely	27510	28563	27400	26557
Erikoiskasvintuotanto	4386	4311	3678	3285
Puutarhakasvit	2361	2184	1838	1751
Muu kasvin tuotanto	4629	5902	8335	8890

3 TULOJAKAUTUMA MAATALOUDESSA

3.1 Maatalouden tulo

Maatalouden tulot koostuvat enimmäkseen maataloustuista. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen tutkimuksen perusteella maatalouden tuet ovat keskimäärin 36 % maatilojen tuloista. (MTT 2011.)

Tilakokojen kasvaessa tilojen konekanta on muuttunut yhä suuremmaksi, mikä on tarjonnut maatalousyrittäjille mahdollisuuden aloittaa urakoinnin myös muille tiloille. Isot investoinnit koneisiin eivät ole pienille viljatiloilta kannattavia. Näin pienet tilat ovat alkaneet ostaa urakointipalveluja isommilta tiloilta. Erityisesti puinnit ja viljankuivatus ovat tyypillisiä maataloustöitä, joita pienet tilat teettävät ulkopuolisena urakointina. Urakointipalveluiden käyttäminen ja toisaalta tuottaminen on antanut mahdollisuuden sekä pienille että isoille tiloille suunnittelemaan toimintaansa kustannustehokkaampaan suuntaan suhteessa tilan tulokseen. (Tuota ja hanki urakointipalveluita, Pro Agrian keskusten liitto 2011.) Tästä huolimatta joka kolmas viljelijä pitää tilansa kannattavuutta heikkona. Kaikista tuotantosuunnista viljatilojen kehittäminen on ollut heikointa. Syynä tähän on peltomaan kallis hinta. (Maaseudun tulevaisuus 4.4.2013, 11.)

Tulevaisuuden näkymät lisämaan hankinnan suhteen eivät ole kohentumassa, sillä pelto- ja metsähehtaarin hinta on vuonna 2013, ensimmäisen puolen vuoden tilaston mukaan, edelleen nousemassa. Lisämaaksi myydyin pellon keskimääräinen hinta on tarkastelujaksolla noussut 8 700 euroon hehtaarilta. Kanta-Hämeessä peltohehtaarin keskihinta lähestyy jo 10 000 euroa. Kalleinta peltoa on Pohjanmaan rannikolla, jossa hehtaarista saa maksaa keskimäärin 12 000 euroa. Peltohehtaarin hinta on noussut noin 9 % ja metsähehtaarin hinta noin 7 % viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana. Metsähehtaarin keskihinta alkuvuodesta 2013 oli 3 090 euroa. Kalleinta metsä oli Varsinais-Suomessa, jossa hehtaarin hinta on noussut reiluun 5 400 euroon. Myös Kanta-Hämeessä metsähehtaarin hinta oli lähellä 5000 euron rajaa. (Maaseudun Tulevaisuus 9.9.2013, 3)

3.2 Tilan ulkopuoliset tulot

Maatalouden liikevaihtoa tuetaan useimmiten tilan ulkopuolisilla tuloilla (Tilastokeskus, Maa- ja metsätalousyritysten tilastokeskus 2009). Ilman ulkopuolista tuloa tilanpito olisi varsin usein lähes mahdotonta. Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan noin 15 %:lla tiloista maatalouden tulos jäi nolnaan tai sen alapuolelle (Tilastokeskus, Maa- ja metsätalousyritysten tilastokeskus 2009).

Kasvintuotantotilojen työmäärä on selvästi pienempi kuin kotieläintilojen, näin ollen kasvitilallisen on helpompi olla vieraalla töissä ja tällä tavoin paikata tilan tulosta. Kotieläintilojen työvaltaisuuden takia on tilakoon kasvattaminen ja automatisointi ainoa vaihtoehto selviytyä.

3.3 Urakointi

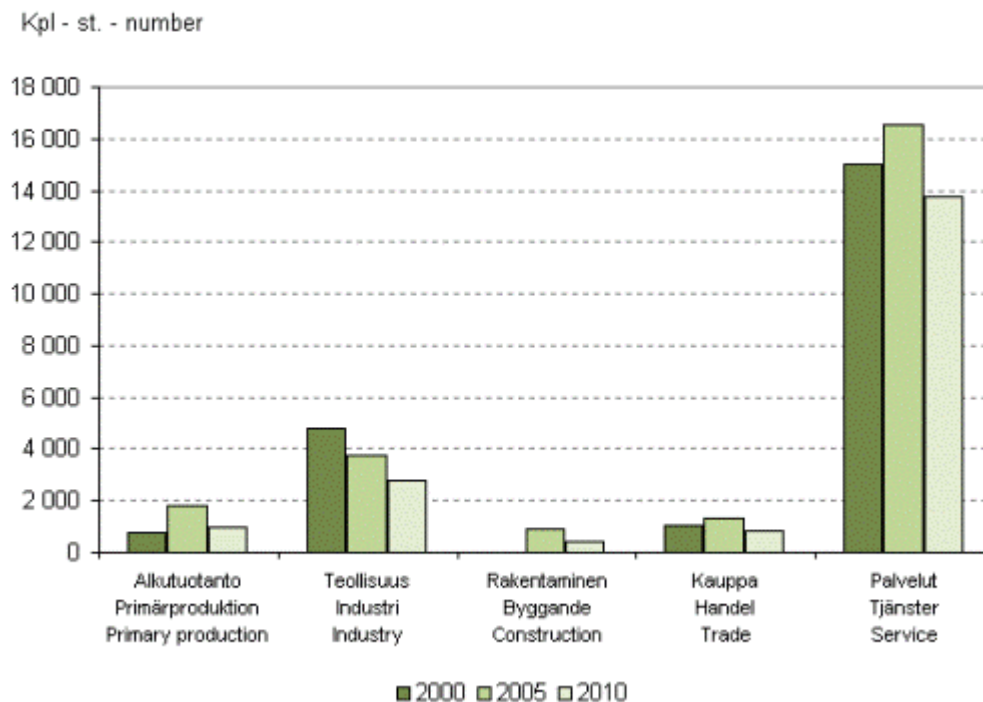
Urakointipalvelujen kysyntä on kasvussa ja tarjoaa eri toimialoille runsaasti työmahdollisuuksia. Tämän johdosta urakointi alkaa olla suurin maatilayrittäjyyden toimiala. Urakoinneissa toimii yhteensä lähes 20 000 maatilayritystä ja se työllistää 30 000 henkilötyövuotta. Valtaosa urakoinnista tehdään maanrakennusosalalla. (Tuota ja hanki urakointipalveluita, Pro Agria keskusten liitto 2011.)

Koneyrittäjiä toimii maa- ja metsätalous-, turvetuotanto-, puuenergia- sekä maanrakennusaloilla. Myös teiden kunnossapito ja lumenaurauspalvelut ovat tulleet merkittäväksi sivuelinkeinoksi maatalousyrittäjille. Näillä keinoilla maatalousyrittäjät ovat voineet nostaa tilan kaluston käyttöastetta. (Tuota ja hanki urakointipalveluita, Pro Agrian keskusten liitto 2011.)

3.4 Monialaiset tilat

Vuonna 2011 Suomessa oli 61584 maatilaa, joista lähes kolmannes oli monialaisia eli harjoitti maa- ja metsätalouden lisäksi muutakin yritystoimintaa. (Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus maatilastollinen vuosikirja 2012.)

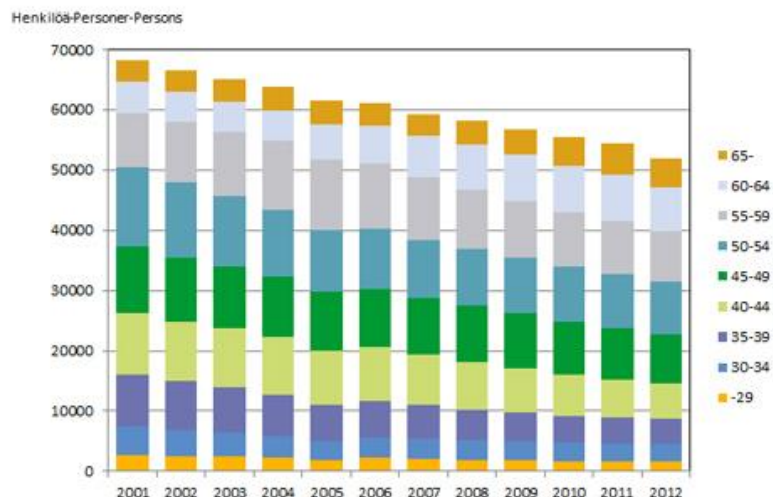
Eniten tiloilla harjoitettiin palvelutoimintaa kuten esimerkiksi koneurakointia. Toiseksi yleisin muu yritystoiminta liittyy teollisuuteen. Monialaisten tilojen määrä koko Suomessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaihdellut 27–34 % välillä, pysytellen kuitenkin käytännössä noin 30 % tasolla. (Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus maatilastollinen vuosikirja 2012.) (Kuvio 3.)

Kuvio 3 Monialaisten tilojen lukumäärä toimialoittain (Matilda 2013)

3.5 Maatalousyrittäjien ikäjakauma

Suomessa maatalousyrittäjien keski-ikä on 51 vuotta. Suomessa maatalousyrittäjien keski-ikä on noussut kymmenessä vuodessa kolmella vuodella. Hämeessä nuorempien ikäluokkien osuus maatalousyrittäjistä on koko maan keskiarvoa pienempi, vaikka tilojen hallinta-aika on näillä alueilla keskimääräistä lyhempi. (Käytännön Maamies 2.3.2012, 64.) Kotieläintiloilla maatalousyrittäjien ikä on hiukan nuorempi. (Matilda 2013.) (Kuvio 4.)

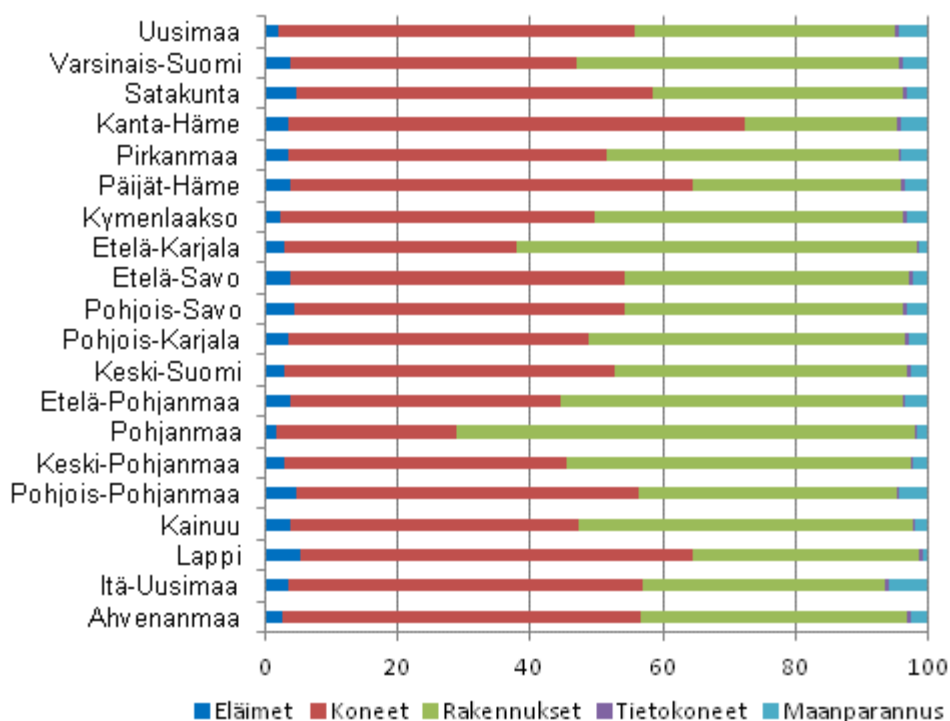

Kuvio 4. Maatalousyrittäjien lukumäärä ikäryhmittäin (Maataloustilastot 2013)

3.6 Maatilojen investointituet

Jotta maatilat säilyisivät elinvoimaisina, on tilojen suunniteltava toimintaansa pitkäjänteisesti kustannuspaineet huomioiden. Investointien toteuttaminen on sitä kestävämmällä pohjalla, mitä vakaammalla pohjalla tilan talous on. Ennen investointia on tilalle tehtävä elinkeinosuunnitelma, jonka avulla voidaan selvittää tilan taloudellinen tilanne investointitukia haettaessa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013.) (Kuvio 5.)

Koko valtakunnan tasolla maatilojen investoinnit suuntautuvat pääasiassa rakentamiseen ja koneiden hankintaan. Rakentamisessa suurimmat kohteet ovat kotieläinrakennukset ja kasvihuoneet (Maa- ja metsätalousministeriö 2013).

Kuvio 5. Maatalouden investoinnit (tilastokeskus)

4 TUTKIMUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten Janakkalan kunnan alueella olevien maatalousyrittäjien tulot jakautuvat varsinaisiin maatalouden tuloihin, metsätuloihin, urakoinneista tai muista sivuelinkeinoista saatuihin tuloihin sekä muualta saatuihin palkkatuloihin. Tarkoituksena oli myös selvittää, minkä kokoinen tila tällä hetkellä riittää elättämään maatalousyrittäjän ilman tilan ulkopuolelta tulevia tuloja.

4.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena oli saada tuoreinta tietoa janakkalalaisilta maatalousyrittäjiltä heidän tilansa tulojakaumasta. Samalla tarkoituksena oli selvittää, millainen tilan täytyisi olla, jotta se voisi antaa edes yhdelle ihmiselle riittävän ansion. Samalla selvitettiin myös maatalousyrittäjien tilojen tuotantosuuntia ja heidän suunnitelmiaan tuleville vuosille.

4.3 Tutkimuksen toteutus

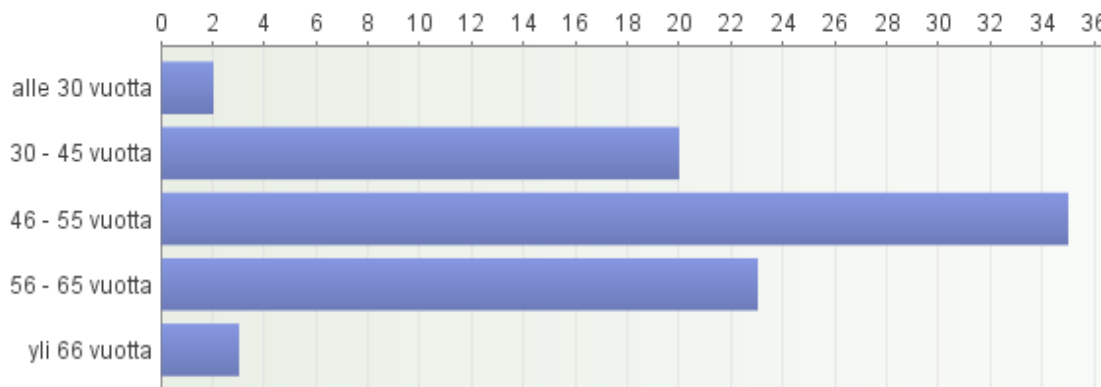
Tutkimuksen kyselylomake tehtiin Maaseutupalveluyksikkö Hämeen alaisuudessa. Tällä tavoin opinnäytetyön tilaaja sai olla mukana luomassa sellaisia kysymyksiä, joiden avulla tietoa kerättiin niistä asioista, joita tilaaja piti tärkeinä saada selville. Kyselylomakkeet, joita oli 269 kappaletta, lähetettiin kesäkuussa 2013 maatalousyrittäjille tallennusilmoituksien yhteydessä. Viimeinen lomakkeiden palautuspäivä oli 22.6.2013. Kyselylomakkeiden mukana oli palautuskuori.

5 TULOKSET

Lähetettyyn tutkimuskyselyyn vastasi määräpäivään mennessä kaikkiaan 83 maatalousyrittäjää. Vaikkakin vastausprosentti (31 %) jäi alhaiseksi, antaa tehty tutkimus suuntaa antavaa tietoa maatalojen tulojakautumasta. Kyselylomakkeiden tulokset ladattiin webropoliin, josta saatiin syötetty vastausmateriaali lajiteltuna tilastoiksi. Alla olevat tutkimuskysymykset on avattu seuraavissa kohdissa kyselykaavakkeen mukaisessa järjestyksessä.

5.1 Maatalousyrittäjien ikä

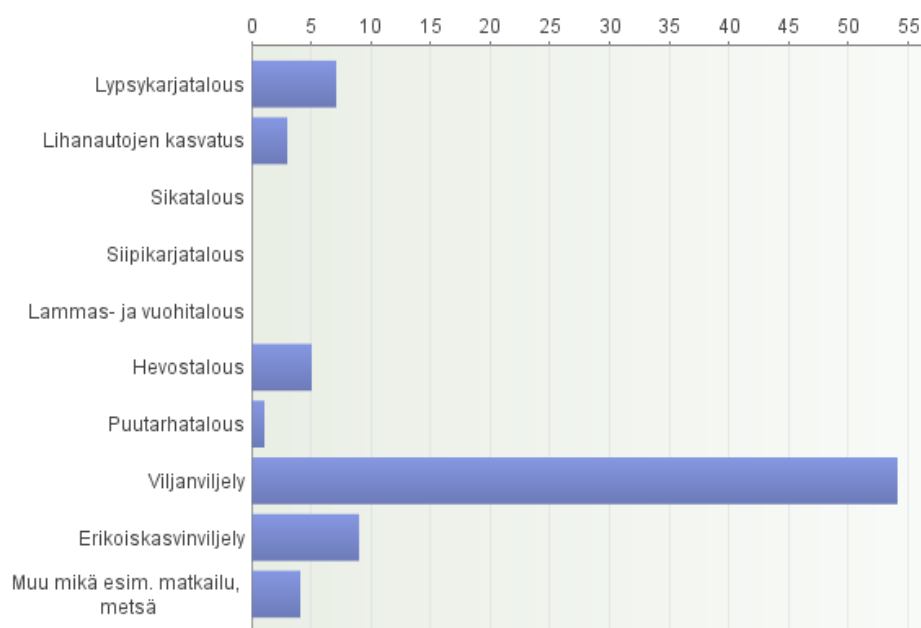
Vastaajien enemmistö oli 46 – 55 -vuotiaita. Vastauksia 46 – 55 -vuotiailta tuli 36 kappaletta, joka on 43 % kaikista vastanneista. Toiseksi eniten vastauksia saapui 56 – 65 -vuotiailta maatalousyrittäjiltä, joita tuli 22 kappaletta, joka on 27 % kaikista vastanneista.

Kuvio 6. Vastaajien ikäjakautuma

5.2 Tilan päätuotantosuunta

Tilan päätuotantosuunta painottui selvästi viljanviljelyyn vastanneiden keskuudessa, viljanviljely on myös koko Janakkalan alueella selvästi yleisin tuotantosuunta. Janakkalassa on viljanviljelijöitä kaikkiaan 188 tilalla (Taulukko 1) kun lypsykarjataloutta harjoittaa Janakkalassa vain 19 tilaa. Erikoiskasvinviljely painottui mallasohran viljelyyn. Tilan päätuotanto kohdassa ”Muu, mikä?” saatiin vastauksia tuotantosuunnista puunjalostus, hunajantuotanto sekä metsästys.

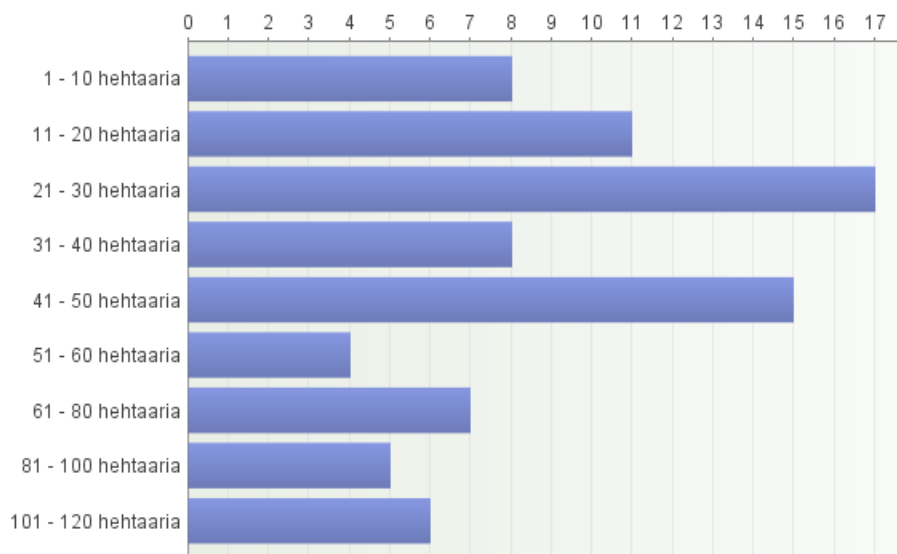
Kuvio 7. Maatalouden päätuotantosuunta

5.3 Pelto- ja metsäpinta-ala tilalla

Kyselyyn vastanneiden enemmistöllä on 21 – 30 hehtaaria omaa peltoa. Alle 10 hehtaarin peltoalan omistavat olivat hevostaloutta harjoittavia yrittäjiä. (Kuvio 8.)

5.3.1 Oma pelto pinta-ala

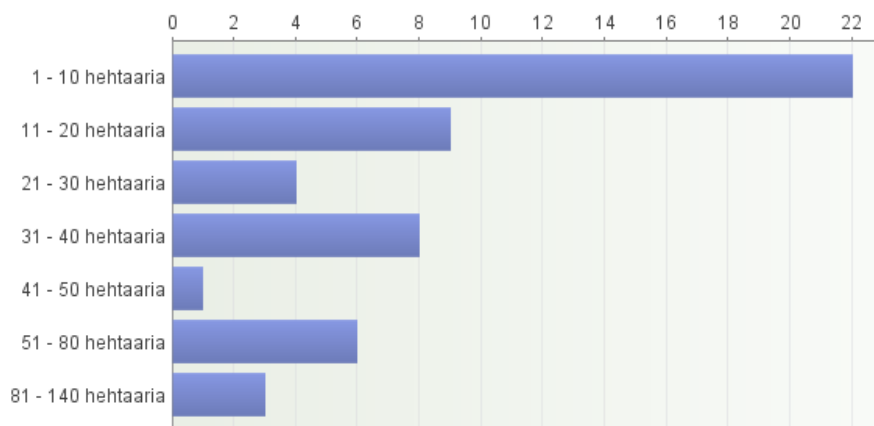
Peltopinta-ala jakautui vastanneiden maatalousyrittäjien joukossa, alla olevan kuvion mukaan. (Kuvio 8).

Kuvio 8. Maatalouden oma peltopinta-ala

5.3.2 Ulkopuoliselta vuokrattua peltoa

Janakkalassa on selvästi halukkuutta ostaa lisämaata, koska 63 % vastanneista on vuokrannut muualta peltomaata viljelytarkoitukseen. Tosin vuokrahehtaari-määrä on pieni, etupäässä se on ollut alle kymmenen hehtaaria vuokraajaa kohden.

Kuvio 9. Ulkopuoliselta vuokrattu peltopinta-ala

5.3.3 Ulkopuoliselle vuokrattua peltoa

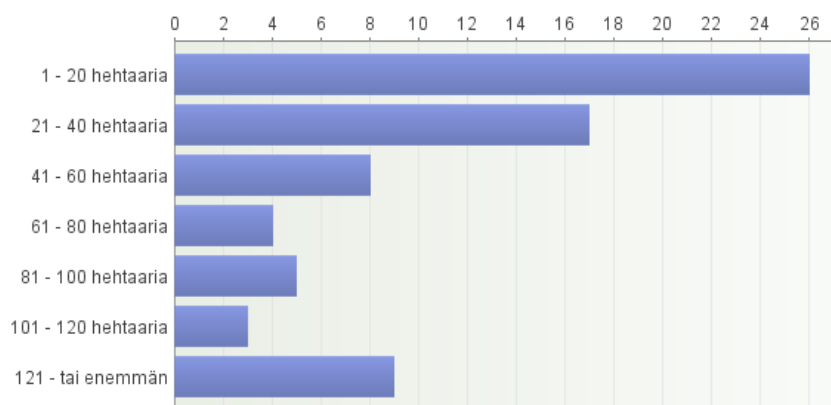
Vastanneista neljä maatalousyrittäjää on vuokrannut peltojaan vieraalle. Kolme heistä on vielä aktiivisia viljanviljelijöitä, yksi eläkeiässä ja jäämässä lähitulevaisuudessa kokonaan eläkkeelle. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Ulkopuoliselle vuokrattua peltopinta-alaa

5.3.4 Oma metsäala

Metsäpinta-alaa vastanneiden kesken on eniten 1 – 20 hehtaarin kategoriassa, se myös tukee taulukossa 4 ja taulukossa 5 selvinneet tulotasot sekä käytetyt työtunnit metsätaloudessa. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Metsä pinta-alan jakautuminen

5.4 Sukupolvenvaihdos

Kyselyyn vastanneiden mukaan Janakkalassa on tehty sukupolvenvaihdos viimeisen viiden vuoden aikana seitsemälle tilalle. Tiloja, jotka aikovat tehdä viiden vuoden sisällä sukupolvenvaihdoksen on 15. Sukupolvenvaihdosta suunnittelevat maatalousyrittäjät olivat ikäryhmässä 56 – 65- vuotiaat. Tulevaisuudessa on odotettavissa uusia maatalousyrittäjiä nykyisten jäädessä eläkkeelle. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Sukupolvenvaihdos ikäryhmittäin

Ikä	On tehty 5 v. sisällä	Aiotaan tehdä 5v. ai- kana	Tehdään joskus tule- vaisuudessa	Ei
alle 30 v.	2	0	0	0
30 – 45 v.	3	0	1	15
46 – 55 v.	2	3	9	22
56 – 65 v.	0	11	4	7
yli 66 v.	0	1	3	0
yhteensä	7	15	17	44

5.5 Maatalousyrittäjän tulojakautuma ja työhön käytetyt työtunnit vuoden aikana

5.5.1 Viljelijäperheen verotettava bruttotulo

Kyselyssä selvisi, että 40 001 € tai enemmän maataloustöistä hankkivien maatalousyrittäjien tilan päätuotantosuunta on kotieläintalous. Myös viljanviljelyllä on mahdollista saada samankaltainen tulos, mikäli viljeltävää peltopinta-alaa on yli 100 hehtaaria.

Metsätaloustöistä saatiin kyselyn perusteella vain pientä lisätuloa tilalle. Yhteensä 68 % ilmoitti hankkivansa metsästä tuloa. Tosin suurimmalla osalla metsätulon osuus jäi 1 000 – 5000 euroon vuodessa.

Maataloustyöurakoinneista tuli myös lisäansiota 36 maatalousyrittäjälle, mikä on 43 % vastanneista.

Muista töistä, jotka olivat puunjalostusta, hunajanmyyntiä ja metsästystä, on kyselyyn vastanneiden keskuudessa ainoastaan 13 tilallista. Se on vain 15 % kyselyyn vastanneista.

Maatalousyrittäjän verotettava tulo maanviljelyksestä sivuelinkeinoineen jää pieneksi. Näin ollen kyselyyn vastanneista hankki pääasiallisen tulonsa muualta peräti 65 % maatalousyrittäjistä. Kolme vastanneista ilmoitti saavansa eläkettä muualta. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Viljelijäperheen bruttotulo

	0€	1 - 5000€	5001 - 10 000€	10 001 - 20 000€	20 001 - 30 000€	30 001 - 40 000€	40 001 – tai enemmän
Maataloustöistä	2	10	11	12	21	9	18
Metsätaloustöistä	26	25	13	8	4	4	2
Maataloustyö urakoinneista	46	20	7	6	2	0	1
Ei-maataloustyö urakoinneista	64	6	0	5	1	1	4
Maatalouden muista töistä	66	7	1	3	1	0	1
Palkkatyöstä	29	6	2	7	10	10	16

5.5.2 Maatalousyrittäjän työtunnit vuodessa

Kyselyn perusteella taulukosta (Taulukko 5) käy ilmi, että 26 maatalousyrittäjää käyttää maataloustöihin yli 1000 tuntia vuodessa. Kohdassa 5.7 selviää, että 26 maatalousyrittäjää ei käy lainkaan tilan ulkopuolella töissä. Tästä voikin päätellä, että kyseiset maatalousyrittäjät saavat maataloudesta sivuelinkeinoineen riittävästi tuloja, eivätkä tarvitse ulkopuolista lisäansiota selviytyäkseen taloudellisesti.

Metsätaloustöissä maatalousyrittäjän vuotuiset työtunnit jäävät enimmäkseen 1 – 200 tuntiin. Tämä kertoo, että maatalousyrittäjät suorittavat suuremmat metsänmyynnit suoraan metsänostajalle ”avaimet käteen” -menetelmällä. Tuntimäärien jäädessä noin pieneksi vuoden aikana voidaan päätellä, että maatalousyrittäjä hoitaa metsäänsä omien polttopuiden keruiden yhteydessä.

Kyselyn perusteella maatalousurakoinnin tuntimäärät jäivät vähäisiksi. Työtuntien vähäisyyden perusteella voidaan olettaa, että maatalouden urakointityöt painottuvat enimmäkseen keväällä maanmuokkaus- ja kylvötoihin sekä syksyllä sadonkorjuutöihin. Kyselystä käy myöhemmin ilmi, että sadonkorjuu töihin käytetään eniten urakointityötunteja Janakkalassa.

Maatalouden muita töitä, muun maatalouden ohella, tekee kyselyyn vastanneista 12 maatalousyrittäjää. Kyselyssä ei yksilöity mitä ”muu työ” piti sisälleen.

Vieraalla töissä osioon vastasi 77 maatalousyrittäjää ja heistä 39 % ilmoitti käyttävänsä yli 1000 tuntia vuodessa palkkatyössä muualla. Kyselyn perusteella 28 maatalousyrittäjää ei käy laisinkaan vieraalla töissä.

Taulukko 5. Maatalousyrittäjän työtunnit

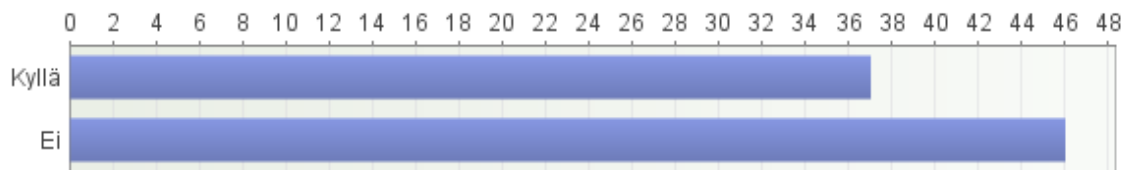
	0 tuntia	1 - 200 tuntia	201- 400 tuntia	401 - 600 tuntia	601 - 800 tuntia	801 - 1000 tuntia	yli 1000 tuntia
Maataloustöissä	0	13	15	10	14	5	26
Metsätaloustöissä	14	52	12	2	1	2	0
Maataloustyö urakoinneista	35	26	10	2	2	3	0
Ei-maataloustyö urakoinneista	57	10	3	3	1	1	3
Maatalouden muista töistä	65	7	0	1	0	1	3
Palkkatyössä	28	8	2	5	2	2	30

5.6 Urakointipalvelut

Kyselyssä haluttiin selvittää millaisia urakointipalveluita maatalousyrittäjät käyttivät tai tarjosivat.

5.6.1 Urakointipalveluiden käyttö maatiloilla

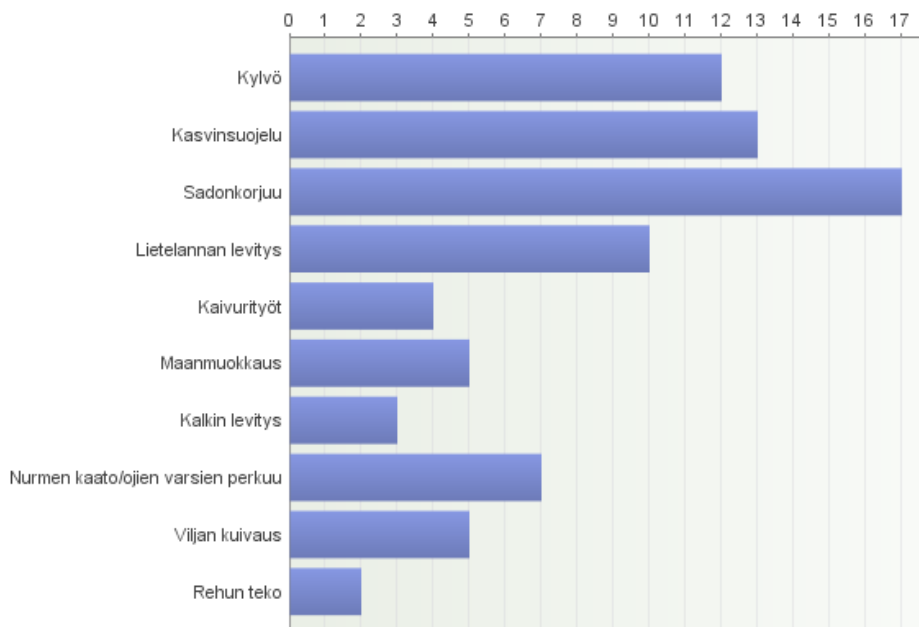
Kuviossa (Kuvio 12) näkyy kuinka moni vastanneista käyttää urakointipalveluita. Yli puolet vastanneista maatalousyrittäjistä hoitaa maataloustyöt ilman urakointiapua.

Kuvio 12. Urakointipalveluiden käyttö

5.6.2 Käytetyt urakointipalvelut

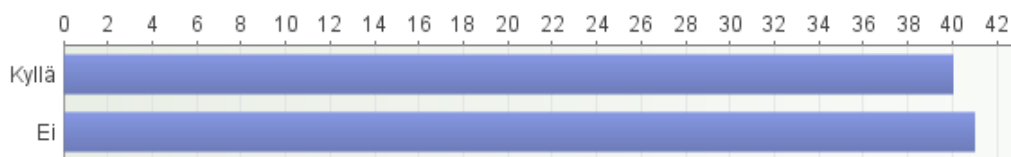
Kuviossa (Kuvio 13) on tarkasteltu, mitä urakointipalveluita kyselyyn vastanneiden maatalousyrittäjien kesken käytetään. Taulukosta nähdään, että ylivoi-
maisesti eniten on käytetty puintipalveluita. Puimuriin investoiminen on kal-
lista suhteessa käyttötuntimääriin vuodessa, joten on järkevääkin käyttää lähi-
naapurin palveluita puintiaikaan.

Kuvio 13. Käytetyt urakointipalvelut

5.6.3 Urakointipalveluiden tarjoaminen

Urakointipalvelujen tarjonnassa ei kyselyn mukaan ollut suurta poikkeavuutta. Urakointipalveluita tarjosi noin puolet vastanneista. (Kuvio 14.)

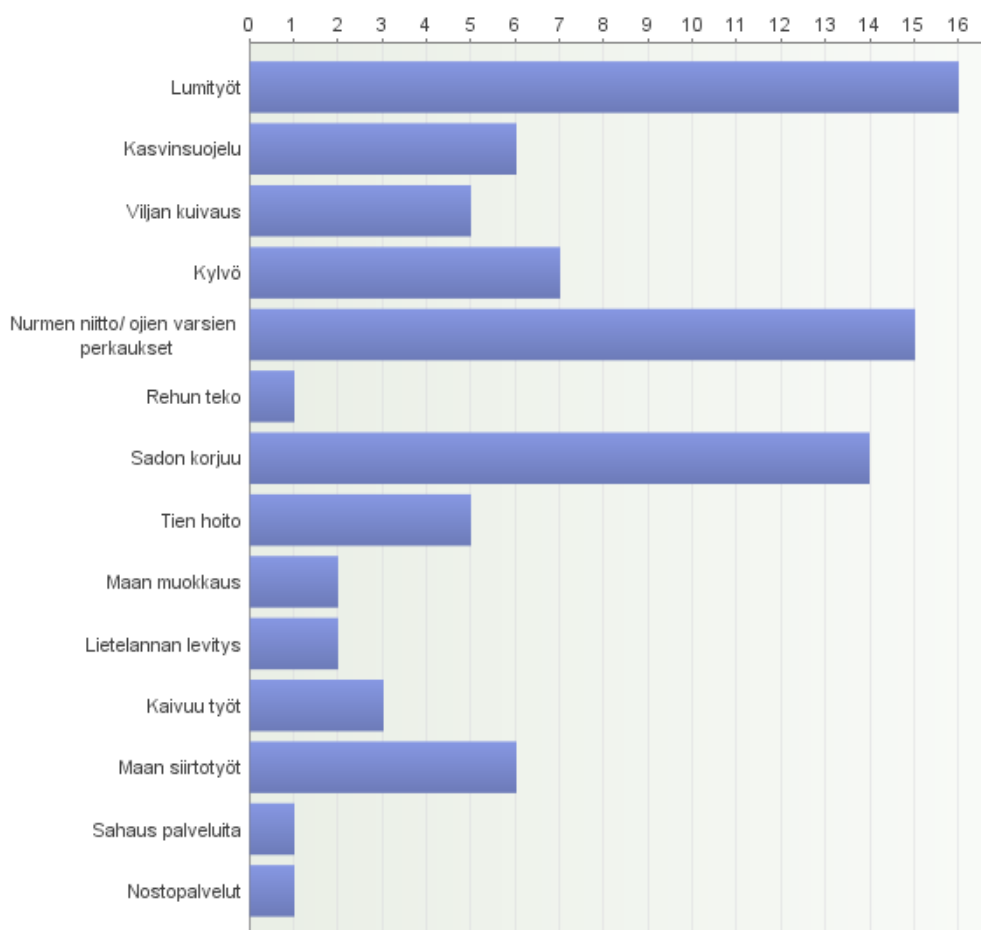

Kuvio 14. Urakointipalveluiden tarjoaminen

5.6.4 Tarjotut urakointipalvelut

Kuviossa (Kuvio15) käy selville millaisia urakointipalveluita vastanneiden maatalousyrittäjien keskuudessa tehdään.

Lumityöt ovat nurmen niittojen ja puintien ohessa tarjotuimmat urakointityöt. Lumityöt sopivat maatalousyrittäjille hyvin, koska talvella ei ole suurempia tarpeita tilan töissä traktorille.

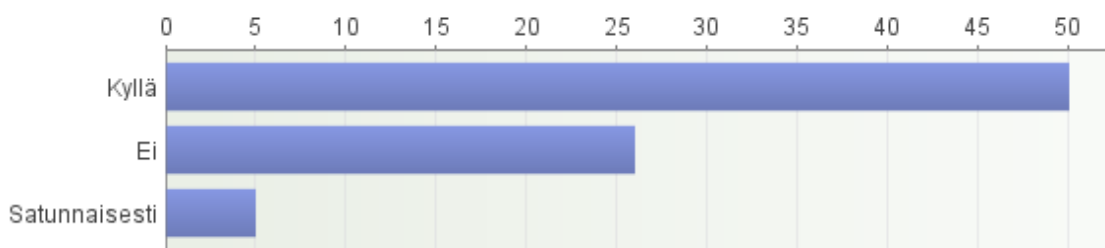

Kuvio 15. Tarjotut urakointipalvelut

5.7 Maatilan työvoima

5.7.1 Tilan ulkopuolella töissä käynti

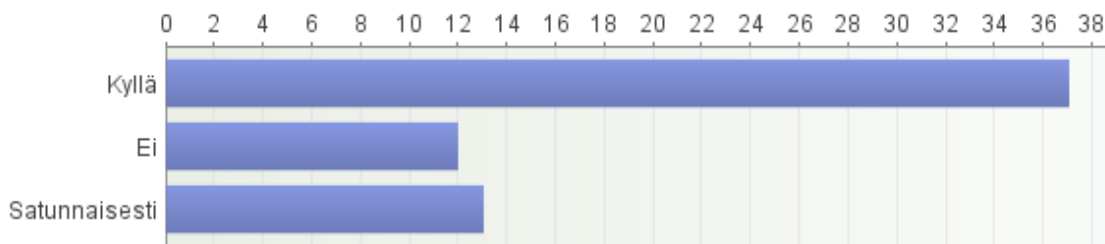
Maatilan ulkopuolella työskenteli vastanneista 50 henkilöä, (Kuvio 16) kun työskentely koski yrittäjäperhettä tai yhtymän jäsentä. Satunnaisesti tilan ulkopuolella työskenteleviä oli viisi. Kyselystä ei käynyt selville, kuka perheestä kävi tilan ulkopuolella töissä.

Kuvio 16. Tilan ulkopuolella töissä käyvien määrä

5.7.2 Osallistuminen tilan töihin

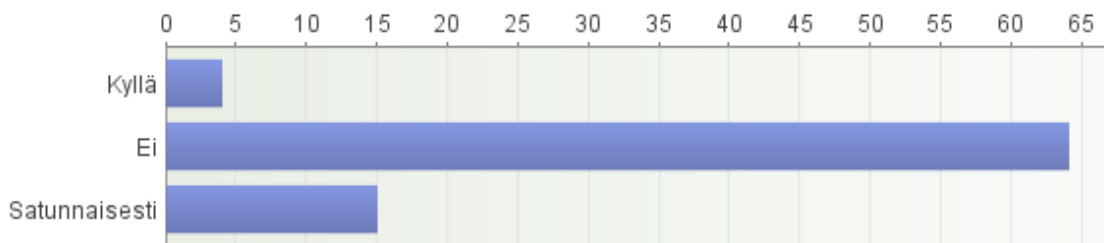
Vastanneista 37 henkilöä osallistui maatilan töihin muiden töiden ohessa, satunnaisesti tilantöihin osallistui 13 henkilöä ja tilan töihin ei osallistunut lainkaan 12 henkilöä. (Kuvio 17.)

Kuvio 17. Perheenjäsenten osallistuminen tilan töihin

5.7.3 Tilalla käytetty vieras työvoima

Kyselyn vastauksista ilmeni, että kokopäiväistä palkattua työvoimaa käytti neljä maatalousyrittäjää. Yrittäjien päätuotantosunnat olivat lypsykarjatalous, puutarhatalous, erikoiskasvinviljely tai viljanviljely. Satunnaisesti palkattua työvoimaa käytti 14 maatalousyrittäjää. (Kuvio 18.)

Kuvio 18. Vierastyövoimaa käyttäneiden tilojen määrä

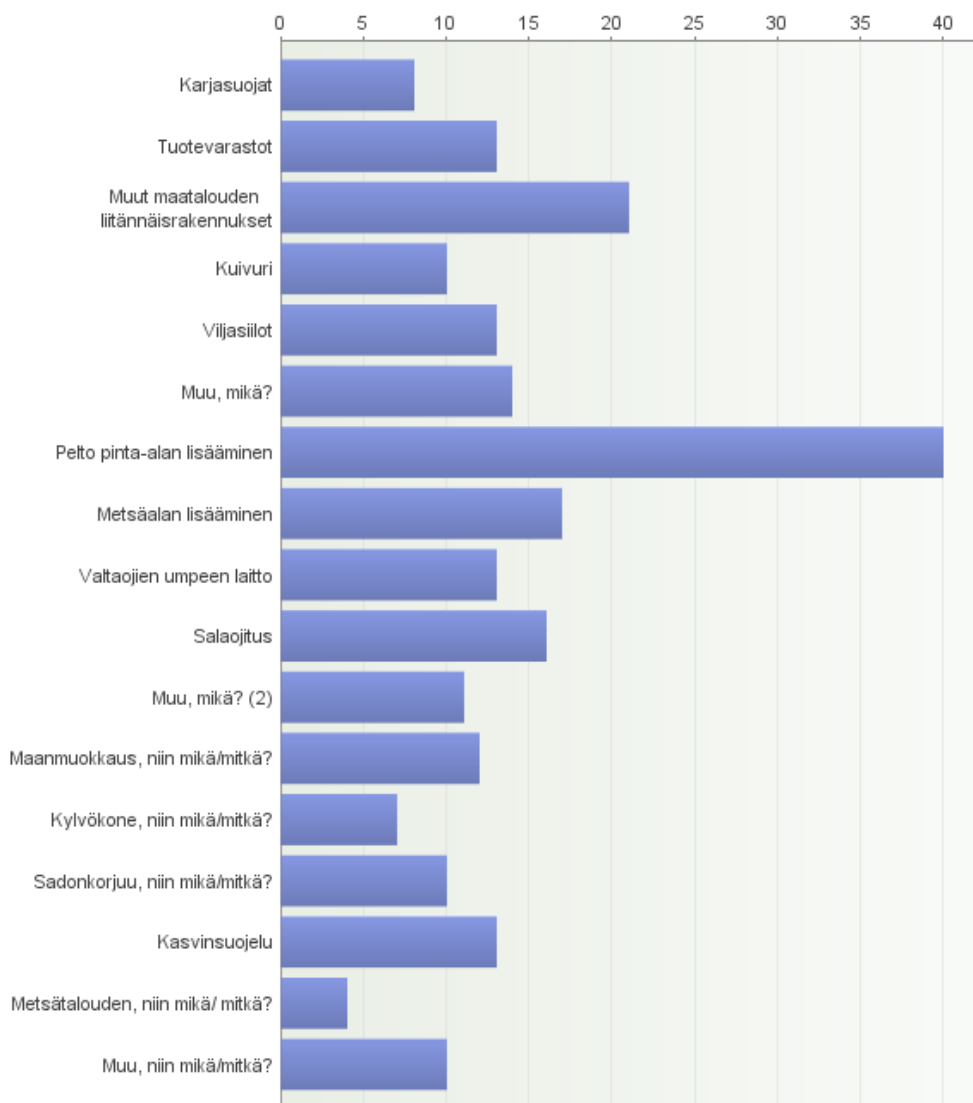
5.8 Tilan kehittäminen

5.8.1 Tilan kehittäminen Janakkalassa

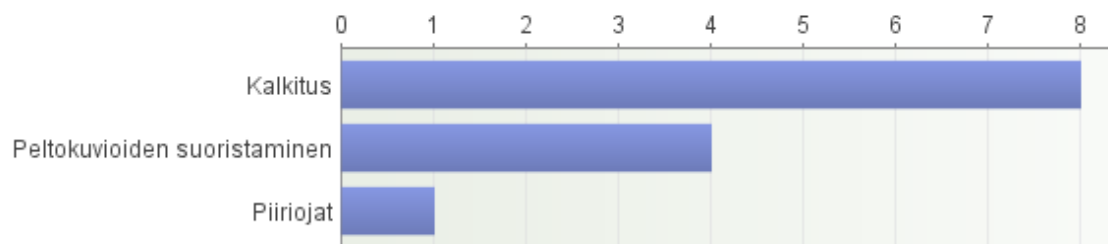
Tilan kehittäminen koski suurelta osin peltopinta-alan lisäämistä ostamalla tai vuokraamalla. Rakentaminen oli myös isona osana kun lasketaan kaikki maatalouden piiriin kuuluvat rakentamissuunnitelmat.

Peltojen parantaminen oli lähes puolella vastanneista kehittämisen tarpeessa. Kuviossa (Kuvio 20) selviää, mitä ”Muu, mikä?” piti sisällään.

Maatalousyrittäjän tulojakautuma Janakkalan kunnassa

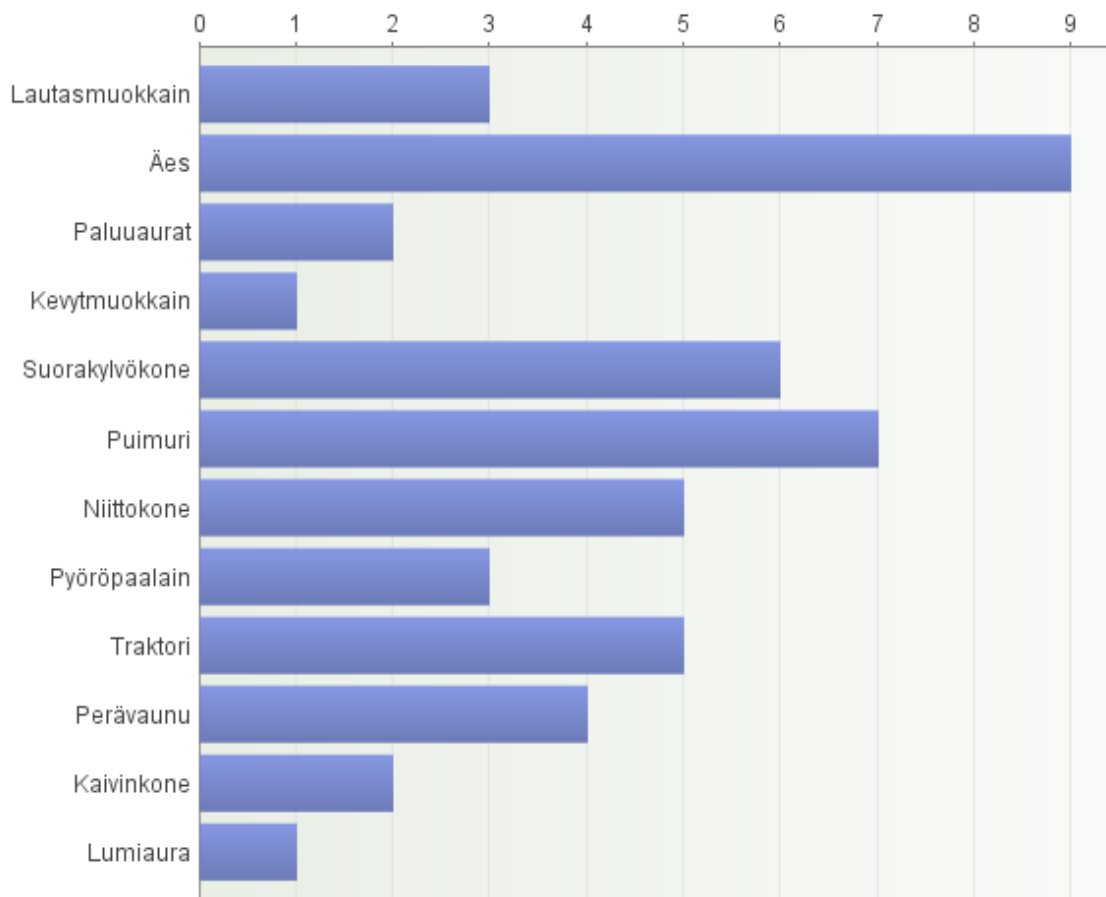
Kuvio 19. Tilan kehittämissuunnitelma

Kuvio 20. Peltojen parannus

5.8.2 Tilan koneiden hankinta

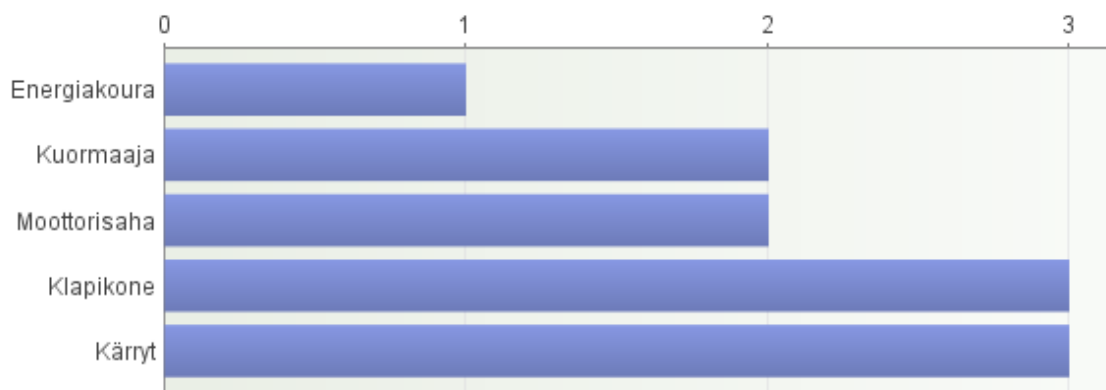
Tilan konehankinnat ovat selvästi painottuneet maanmuokkauksen puoleen. (Kuvio 21.) Kuviossa (Kuvio 19) näkyy myös kasvisuojeluruiskun hankinnan kuuluvan monen tilan suunnitelmiin. Myös suorakylvökoneen ja puimurin hankinta on noussut suureksi osaksi uutta tilan kehittämistä.

Kuvio 21. Tilan konehankinnat

5.8.3 Tilan metsäkoneiden hankinta

Metsän hoitoon suunnitellut kalustohankinnat vastanneiden kesken olivat todella vähäiset. Vastanneista 10 oli harkinnut kyseisiä hankintoja tulevaisuudessa vaikka lähes jokaisella vastanneista oli myös metsäpinta-alaa peltopinta-alan ohella. Hankintojen pienuus tukee aikaisemmin tutkimuksessa ilmennyttä metsätyöhön käytettyjen työtuntien vähäisyyttä, koska puusto myydään pystykauppana metsäyhtiöille.

Kuvio 22. Metsätalouden konehankinnat

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Janakkalassa elinvoimainen ja hyvinvoiva maaseutu on kaikkien janakkalalaisten etu ja voimavara. Maaseudun aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ovat olennainen perusta myös kunnan kilpailukyvyille ja ne mahdollistavat hyvinvoinnin ja toimeentulon luomisen.

Janakkala on sijainniltaan hyvässä maantieteellisessä kohdassa eteläistä Suomea, josta on hyvät kulkuyhteydet niin etelä-pohjoisuuntaan kuin länsi-itäsuuntaankin. Hyvän logistiikan vuoksi täältä on hyvät mahdollisuudet kulkea töihin muille paikkakunnille, samoin tavaraliikenteen puolesta alue on helposti saavutettavissa.

Janakkalassa tilojen määrä tulee vähenemään ja sitä kautta tilojen koot tulevat kasvamaan, mikä on yleissuuntana eteläisessä Suomessa. Pienempien tilojen vahvuus voisi olla metsätalous tai erikoistuminen johonkin tiettyyn sektoriin. Sukupolven vaihdosten yhteydessä tila joko myydään ja sulautetaan isompaan tai se jatkaa pientilana, maatalousyrittäjän käydessä muualla töissä.

Pientiloja rasittavat selvästikin kalliit kalustoinvestoinnit. Tämän vuoksi koneiden yhteiskäyttö usean pienen tilan välillä olisi taloudellisempaa. Toistaiseksi yhteiskäyttö ei ole toteutunut, kuin vain joltain osin. Haastetta yhteiskäytölle luo joidenkin koneiden käytön samanaikaisuus lyhyen käyttösesongin aikana.

7 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön aikana olen pohtinut paljonkin millainen tulevaisuus on maataloudella Suomessa. Tutkimustyöni osoitti, että kannattavinta maataloustoimintaa oli eläintiloilla. Toisaalta, eläintilat sitovat maatalousyrittäjää eniten työhönsä. Tämä lienee yksi olennaisista haasteista eläintilojen jatkamisen suhteen. Miten voisi motivoida jälkipolvia tekemään yksinäistä työtä samalla palkalla, kuin esimerkiksi kahdeksan tunnin työpäivää tekevä tehdastyöntekijä? Onhan toki maataloustyö vapaampaa, mutta tietty rytmitys vuorokaudessa on juurikin eläintiloilla, mikä pitkälti sanelee, mitä asioita on hoidettava tiettyyn kellonaikaan. Viljatilojen hoitaminen on hieman yksinkertaisempaa, mutta sieläkin on oma vuosikellonsa, jonka mukaan on eletävä.

Tätä opinnäytetyötä tehdessä olen pohtinut myös omaa maatalousyrittäjyyttäni. Omalta kohdalta voin todeta, että maatalanhoito on pitkäjänteisyyttä vaativaa

työtä. Maatilani on pieni ja sen tuottavuus noudattelee tutkimukseni tuloksien keskiarvoa, minkä vuoksi esimerkiksi metsänhoidolla on melko suuri rooli maatilani talouden tasapainottamisessa. Näin ollen, voikin todeta, että metsä on maatalousyrittäjän pankki, josta voi tarvittaessa hakea rahoitusta maatilankulujen kattamiseen. Tämän vuoksi on erinomaista tärkeää, että metsää hoidetaan oikein, jotta sieltä saadaan myös tuloa.

Pienelle tilalle yksi suurimmista kulueristä on kalusto. Kaluston kalleus asettaa myös rajoitukset sen uusimiseen. Maatalousyrittäjälle onkin erityisen tärkeää ja kustannustehokasta, että hän osaa oman kaluston huollon ja korjaukset. Tämä osio ei tehdyssä tutkimuksessa tullut esille lainkaan, joten tämä olisi yksi hyvä jatkotutkimuksen osa-alue.

Mieltäni jäi askarruttamaan tutkimukseni alhainen vastausprosentti. Näin jälkiviisaana, voin todeta, että ehkä kesäaika ei kuitenkaan ole kaikkein parasta aikaa tehdä tutkimusta viljelijävoittoisessa maatalousyrittäjäkunnassa. Myös tutkimuksen kyselykaavakkeen olisi voinut tehdä sähköisenä, palauttamisen yksinkertaistamiseksi niille, jotka ovat tottuneet käyttämään sähköisiä asiointipalvelua.

Lopuksi, voin vain todeta, että vaikka nykyinen maatalouspolitiikka ei ole kovin suosiollinen pientilallisille, on tiloja onnistuttu kohtuullisesti pitämään hengissä Janakkalan kunnassa. Tästä osoituksena on tilojen aktiivinen kehittäminen tai yrittäjän muualla työssäkäynti lisätulojen hankkimiseen. Tulevien sukupolvenvaihdosten myötä nähtäväksi jää miten tilojen tulee käymään. Tilojen huono tuottavuus sekä maatalouden tukien jatkuvuuden epävarmuus, suhteessa kustannuksiin, ei kovin houkuttele nuorta polvea jatkamaan.

LÄHTEET

Ely-Keskus 2007. Elinkeino - liikenne ja ympäristökeskus. Maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013.

Viitattu 13.8.2013.

<http://www.maaseutu.fi/fi/index.html>

Hakuopas. 2013. Maaseutuviraston julkaisuja: Hakuoppaita ja ohjeita

IACS-tukisovellus viljelijöiden lukumäärä

IACS-tukisovellus Maatilojen päätuotantosuunnat Janakkalassa 2000 – 2013

IACS-tukisovellus Peltoalan käyttö Janakkalassa

Janakkalan kunta

Viitattu 1.8.2013

<http://www.janakkalankunta.fi>

Korkman, S. 2012. Talous ja Utopia. Jyväskylä. Doceendo Oy. Saarijärven Offset Oy 2012.

Käytännön Maamies 2.3.2012

Käytännön Maamies 30.3.2013

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

Viitattu 14.8.2013

<http://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/julkaisut/suomenmaatalousja-maaseutuelinkeinot>

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

Viitattu 11.8.2013

<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/julkaisut/suomenmaatalousja-maaseutuelinkeinot/A427D1F1CCF45D3AE040A8C0023C1AE4>

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

Viitattu 12.8.2013

https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/vuosikertomus/Vuosikertomus_2011.pdf

Maa- ja metsätalousministeriö. 2011. Eläintuotanto

Viitattu 13.8.2013

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/maataloustuotanto/elaintuotanto.html>

Maa- ja metsätalousministeriö. 2011. Kasvituotanto
Viitattu 14.8.2013

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/maataloustuotanto/kasvituotanto.html>

Maaseudun Tulevaisuus 4.4.2013, 11

Maaseudun Tulevaisuus 9.9.2013, 3

Maataloustilastot 2009. Maataloustilastollinen vuosikirja
Viitattu 1.8.2013

<http://www.maataloustilastot.fi/maatilojen-rakenne>

Maataloustilastot.2010 julkaisu.

Viitattu 25.8.2013

<http://www.maataloustilastot.fi/node/1401>

ProAgrian keskusten Liiton julkaisuja nro 1109. Tuota ja hanki urakointipalveluita. 2011.

Rannikko, P. 2000 Suomen maaseutu EU: jäsenyyden aikana.

Viitattu 31.8.2013.

<http://www.eurooppatiedotus.fi/doc/fi/julkaisut/suomi5vuotta/rannikko.html>

Tilastokeskus.

Viitattu 1.9.2013

http://www.tilastokeskus.fi/til/mtalt/2010/mtalt_2010_2012-11-21_tie_001_fi.html

Viitala, R. ja Jylhä, E. 2008. Liiketoimintaosaaminen. Helsinki Edita Publishing Oy. Edita Prima Oy Helsinki 2008

SAATEKIRJE

SAATEKIRJE

Hei!

Olen agrologiopiskelija Hämeen Ammattikorkeakoulusta ja olen tekemässä opinnäytetyötä Janakkalan kunnalle. Tarkoitukseni on selvittää tutkimuskyselyn avulla Janakkalan kunnan alueen viljelijäperheiden tulojakautumaa. Eli mikä on maatilojen tämänhetkinen taloudellinen tilanne: kattaako maataloudesta saatavat tulot kaikki menot vai tarvitaanko lisätuloja.

Niinpä pyydänkin teitä vastaamaan oheiseen kyselyyn ja palauttamaan sen palautuskuoressa 22.7.2013 mennessä.

Kyselyä koskevista asioista voitte soittaa numeroon 0400 958 376 tai esittää tiedustelunne sähköpostilla marko.a.salonen@student.hamk.fi.

Yhteistyöterveisin,

Marko Salonen
AMK Harjoittelija
Janakkalan kunta

KYSYMYSKAAVAKE

1. Tilan ensisijaisen viljelijän ikä

alle 30 vuotta ☐

30 – 45 vuotta ☐

46 – 55 vuotta ☐

56 – 65 vuotta ☐

yli 66 vuotta ☐

2. Tilan päätuotantosuunta

Lypsykarjatalous ☐

Lammas- ja vuohitalous ☐

Lihanautojen kasvatus ☐

Hevostalous ☐

Sikatalous ☐

Puutarhatalous ☐

Siipikarjatalous ☐

Viljanviljely ☐

Muu mikä esim. matkailu, mets ☐

Erikoiskasvinviljely ☐

3. Pelto- ja metsäpinta-ala tilalla

Omaa peltoa	_____	ha
Ulkopuoliselta vuokrattua peltoa	_____	ha
Ulkopuoliselle vuokrattua peltoa	_____	ha
Metsää	_____	ha

4. Onko tilalla tehty viiden vuoden sisällä sukupolven vaihdos?

Kyllä ☐ (siirry kohtaan 5)

Ei ☐

4.1 Aiotaanko tilalla tehdä sukupolven vaihdos viiden vuoden sisällä?

Kyllä ☐ Joskus tulevaisuudessa ☐

Ei ☐

5. Kuinka suuri osuus muodostuu viljelijäperheen verotettavasta bruttotulosta?

(rastita oikea vaihtoehto alla olevasta taulukosta.)

0 €	1 – 5000€	5001 – 10 000€	10 001 – 20 000€	20 001 – 30 000€	30 001 – 40 000€	40 001 – tai enemmän

Maataloustöistä

Metsätaloustöistä
(keskimäärin 5 v.)

Muille tiloille tee-
tetyistä
urakoinneista

Tilan ulkopuo-
lelle
tehdyistä
urakoinneista

Maatalouden
muista
töistä. (esim. suoramyyni, matkailu)

Palkkatyöstä

6. Arvioi kuinka monta työtuntia kuluu vuodessa maatalouden töihin?

(Rastita oikea vaihtoehto alla olevasta taulukosta.)

(Normaali palkkatyö vuodessa on noin 1500 tuntia.)

0 tuntia	1 – 200 tuntia	201 – 400 tuntia	401 – 600 tuntia	601 – 800 tuntia	801 – 1000 tuntia	yli 1000 tuntia

Maataloustöissä

Metsätaloustöissä

Maatalouden itselle

Maatalouden

ulkopuoliselle tehdyistä urakointia

Maatalouden muista töistä. (esim. suoramyyntiä, majoitus)

Palkkatyöstä

7. Käytetäänkö tilalla urakointipalveluita maatalouden töissä?

Kyllä ☐ ,jos niin

mitä _____

Ei ☐

8. Tehdäänkö tilan koneilla urakointeja tilan ulkopuolelle?

Kyllä ☐ ,jos niin mitä

Ei ☐

9. Käykö joku viljelijä perheestä/ yhtymän jäsenistä tilan ulkopuolella vakituksessa palkkatyössä?

Kyllä ☐ Ei ☐

Vain satunnaisesti ☐

10. Jos perheenjäsen käy palkkatyössä, osallistuuko hän kuitenkin maatilán töihin?

Kyllä ☐ Ei ☐

Satunnaisesti ☐

11. Käytetäänkö tilán töissä palkattua työvoimaa?

Kyllä ☐

Ei ☐

Satunnaisesti ☐

12. Miten tilaa tullaan kehittämään viiden vuoden sisällä? (rastita suunniteltu vaihtoehto)

Rakentaminen

☐ Karjasuojat

☐ Tuotevarastot

☐ Muut maatalouden liitännäisrakennukset

☐ Kuivuri

☐ Viljasiilo

☐ Muu, mikä?

Pinta-alan kasvattaminen

☐ Pelto pinta-alan lisääminen

☐ Metsäalan lisääminen

Pellon parannus

☐ Valtaojien umpeen laitto

☐ Salaojitus

☐ Muu, mikä?

Konehankinnat

☐ Maanmuokkaus, mikä/mitkä?

☐ Kylvökone, mikä/mitkä?

☐ Sadonkorjuu, mikä/mitkä?

☐ Kasvinsuojelu

☐ Metsätalouden koneet, mikä/mitkä?

☐ Muu, mikä/mitkä?

Vapaa sana

Kiitos vastauksistanne!

Marko Salonen, Hämeen Ammattikorkeakoulu
Maaseutupalveluyksikkö Häme